

**แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6
ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์**
**Guidelines for School Administration According to Saraniyadhamma 6
of Schools in Chumsaeng District Nakhonsawan Province**

อัครพล นกทอง¹

Akkarapon Nokthong¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย ซึ่งเป็นผู้บริหารและบุคลากร จำนวน 169 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้เก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า : 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอายุราชการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นิสิตหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, E-mail. doctorthan@gmail.com

3) สำหรับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสารานียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์นั้น ผู้บริหารและบุคลากร ควรส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลัก สารานียธรรม 6 มาบูรณาการในหน่วยงานการศึกษาอย่างแท้จริง มีมาตรการส่งเสริมการปลูกฝัง เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษา ให้เกิดเป็นรูปธรรมและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สร้างความสามัคคีปรองดองกันขึ้นในสถานศึกษา เป็นตัวอย่างของบุคลากรในสถานศึกษา ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ร่วมมือร่วมใจกันเป็นหนึ่งเดียว ร่วมแก้ไขปัญหาด้วยกัน และประสานงานให้เป็นระบบส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยการเสนอปัญหา ความต้องการของแต่ละด้าน แสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา

คำสำคัญ : แนวทางการบริหาร, ผู้บริหาร, สารานียธรรม 6

Abstract

The objectives of this thesis were as follows: 1) to study guidelines for Schools Administration According to Saraniyadhamma 6. 2) to compare opinions on guidelines for schools administration based on the Saraniyadhamma 6. Population by sex, age, education level, the age and the position in the performance. and 3) to presentation guidelines for administration main Saraniyadhamma 6. The research methodology combines (Mixed Methods). Quantitative Research Collected data from a random Simple, the management and staff of 169 people, qualitative research collected information from experts and specialists by structured interviews. The data were analyzed using descriptive statistics include percentage, mean and standard deviation. The comparison testing by t-test and analysis of variance (One Way ANNOVA). When there was a significant difference will be compared in pairs, with a difference significantly less (Least Significant Difference: LSD). The data were analyzed and the content Using the content analysis technique.

The research results showed that: 1) State Administration Academy under Saraniyadhamma 6 of Schools in Chumsaeng District, Nakhonsawan Province. The overall average was high. In the field of personnel management The average maximum on the Academic Administration The average lowest. 2) Comparison of the personnel on the approach to education as Saraniyadhamma 6 of School in Chumsaeng District, Nakhonsawan Province. This study found that personal factors, gender, age, education personnel. Government and age differences opinion on guidelines for school administrators as Saraniyadhamma 6 of Schools in Chumsaeng District, Nakhonsawan

Province not different reject the hypothesis. The personnel in the performance of different positions. Opinion on guidelines for schools administration as Saraniyadhamma 6 of Schools in Chumsaeng District, Nakhonsawan Province different levels of statistical significance. 05. 3) Guidelines for the management of school education Saraniyadhamma 6 of Schools in Chumsaeng District, Nakhonsawan Province is Administration should promote and support the use Saraniyadhamma 6 integrated into the education agency entirely. Measures to promote the cultivation strengthening the moral education of personnel. A concrete and constant practice. Create harmony in the academy. Examples of personnel in schools. Not partisanship cooperation as one solve problems together and coordination system encourage employees to participate in the education field by offering all four issues. Needs of each show comments the benefits to schools.

Keyword: Guidelines for School Administration, Manager, Saraniyadhamma 6

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการแสวงหากลยุทธ์ ในการพัฒนาประชากรในประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง โดยกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาคือกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เมื่อผู้บริหารมีความพร้อมและมีศักยภาพในการพัฒนา ก็จะสามารถเป็นผู้นำให้แก่ครูสอนในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเมื่อผู้สอนมีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญแล้ว กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน คุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย ความเพียร จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ²

แนวนโยบายพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา 79 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ ระหว่างศาสนิกชนของ

²สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, "ดัชนีชี้วัด: เครื่องมือของการติดตามประเมินผล," วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 2542.

ทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดวัตถุประสงค์และแนวนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คือ 1) เพื่อดำเนินการในการพัฒนาคนรอบด้านอย่างสมดุล เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาโดยเฉพาะแนวนโยบายเพื่อดำเนินการที่ 3 การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบอบวิถีชีวิตที่ดีงาม 2) สร้างสังคมไปให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้โดยเฉพาะตามแนวนโยบายเพื่อดำเนินการที่ 5 การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของ คนมีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยทุกคนมีทักษะและกระบวนการในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดจนมีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบชีวิต มีระเบียบวินัย ประหยัด อดออมมีจิตสำนึกมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีสุขภาพแข็งแรง 3) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้³

เพราะฉะนั้น สถานศึกษาเป็นสถานที่สำคัญในการจัดการศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและมีคุณธรรมประจำใจ โดยอาศัยการบริหารงานอย่างเป็นระบบของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งสถานศึกษาเป็นส่วนประกอบของการศึกษาที่บุคคลทั้งหลายสนใจที่จะส่งบุตรหลานไปศึกษาในสถาบันนั้นๆ เพื่อบุตรหลานที่จบออกมาแล้วมีคุณภาพในวิชาการที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา สถานศึกษาที่ดีมีคุณภาพจะต้องผ่านการประเมินมาตรฐานซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นแหล่งผลิตบุคลากรและวิชาการต่างๆ ที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในชาติและต่างประเทศ แต่ก็เป็นเรื่องที่อยู่ในบริหารของผู้บริหารในสถานศึกษาด้วย ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ว่าผู้บริหารในสถานศึกษาได้นำความรู้ และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักสาราณียธรรม 6 มาบริหารสถานศึกษา และนำหลักธรรม มาเป็นหลักการบริหารในสถานศึกษาที่จะครองตน ครองคน ครองงาน และพัฒนาสถานศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป ซึ่งจะเป็นสิ่งที่คุณบริหารจะได้มีวิธีการบริหารตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในสาราณียธรรม 6 ให้เหมาะสมมากขึ้นน้อยเพียงใด ที่จะใช้เป็นหลักการบริหารในสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ มีปัญหาที่แตกต่างกันไปในแต่ละโรงเรียนทั้ง 37 โรงเรียน ซึ่งเป็นความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ร่วมงานคือบุคลากรในโรงเรียน เช่น ครูผู้สอนว่ามีอุปสรรค ในการปฏิบัติงานหรือข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหาร

³สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559): ฉบับปรับปรุง, พิมพ์ครั้งที่ 9, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพรทิทวานกราฟฟิค จำกัด, 2551), หน้า 1-2.

สถานศึกษา ซึ่งบางโรงเรียนอาจจะมีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันไป โดยผู้วิจัยคิดว่าการนำหลัก
สราณียธรรม 6 มาบริหารสถานศึกษาจะสามารถช่วยในการบริหารสถานศึกษาให้มีการบริหารที่
ดีขึ้น

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสราณีย
ธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหาร
สถานศึกษาโดยมีหลักพุทธธรรมเป็นพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงาน
สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักสราณียธรรม 6 ของ
โรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในแนวทางการบริหารสถานศึกษาตาม
หลักสราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วน
บุคคล และตัวแปรอิสระที่สำคัญ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสราณียธรรม 6 ของ
โรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของ
โรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีทั้งหมด 37 โรงเรียนในปีการศึกษา 2558⁴
ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครู จำนวน 301 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง
จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 15 โรงเรียน เป็นกลุ่มศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ โดยการเปิดตารางขนาด

⁴สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. ข้อมูลครูและบุคลากรทางการ
ศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://202.143.131.34/index.php/th/> [5 กรกฎาคม 2558]

กลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ R.C.Krejcie and D.W.Morgan⁵ ใช้วิธีการการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก คือ ผู้บริหารและข้าราชการจำนวน 169 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ชนิด ได้แก่

1. แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบงานของแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน โดยใช้แบบสอบถามชนิดตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการนำหลักสภาราณียธรรม 6 ในแนวทางการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (numerical Rating scale)⁶ มี 5 ระดับ โดยกำหนดความมากน้อยของระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างนี้ เป็นการแสดงความคิดเห็นและแนะแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการนำหลักสภาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอ

⁵Krejcie, Robert V., and Morgan, Daryle W, **Determining Sample Size for Research Activitie**, (Educational and Psychological Measurement, 30 (3), 1970), p. 608.

⁶บุญชม ศรีสะอาด, **การวิจัยเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕), หน้า ๙๙-๑๐๐.

ชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีขั้นตอนและวิธีการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎีแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสารานุกรมธรรม ๖ ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

1.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.4 สร้างเครื่องมือ

1.5 เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

1.7 ปรับปรุงแก้ไข

2. ข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนและวิธีการสร้าง ดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: σ) จากแบบสอบถามการวิเคราะห์รายด้าน ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.2 ร่างแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ และขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

2. ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ทั้งการแจกแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information)

ผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ในแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะสรุปตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 63.9 มีกลุ่มอายุตั้งแต่ 51-60 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 71 มีอายุราชการมากกว่า 25 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 71

2. ความคิดเห็นของบุคลากรต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลัก สาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานวิชาการ

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลัก สาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า บุคลากรที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษาและอายุราชการจะมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติงานจะมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

องค์ความรู้

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยหลักการ หลักพุทธธรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยทาการศึกษาวิจัยทั้งปริมาณมีการดำเนินการแจกแบบสอบถาม จำนวน 301 ชุด และได้ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพมีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่

เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน จึงได้สรุปเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปพัฒนาบุคลากรและสถานศึกษา เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นในแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ มีการทำงานด้วยความเมตตาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและมีระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างให้กับสังคมได้ เอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน มีความเอาใจใส่ประชาชน มอบสิ่งของตามวาระต่างๆ ให้กับชุมชนร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูนนท

วีรวัฒน์ วีระมโ (มีนุสรณ์)⁷ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสภาราษฎรธรรม 6: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" ผลการวิจัย พบว่า เทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีได้บริหารงานตามหลักสภาราษฎรธรรมทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.61 เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานตามหลักสภาราษฎรธรรม 6 อยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาลตำบลปลายบาง ตามหลักสภาราษฎรธรรม 6 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปลายบาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันตามเพศ และอายุ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลปลายบางตามหลักสภาราษฎรธรรม 6 ไม่แตกต่างกัน แนวทางการนำหลักสภาราษฎรธรรม 6 ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านเมตตากายกรรม เจ้าหน้าที่ไม่ควรเลือกปฏิบัติในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการ ควรให้บริการตามลำดับในการมาใช้บริการ เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้รับบริการ ด้านเมตตวาจกรรม เจ้าหน้าที่กล่าววาจาสุภาพต่อผู้มาใช้บริการ ด้านเมตตมาโนกรรม เจ้าหน้าที่ต้องยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน ให้เกียรติประชาชนที่ มาติดต่อและต้อนรับด้วยไมตรีจิตที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ด้านสาธณโภคี เจ้าหน้าที่ ต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่สินจ้างรางวัล บริการด้วยความเต็มใจ และมีความรับผิดชอบ ด้านสึลสามัญญตา ควรมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เห็นแก่พวกพ้อง สำคัญกว่าประเทศชาติ หรือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ด้านทิวฐิสามัญญตา ยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามสภาพจริง

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสภาราษฎรธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรสนับสนุนและส่งเสริมในการใช้หลักสภาราษฎรธรรม 6 มาบูรณาการในหน่วยงานการศึกษาอย่างจริงจัง
2. ควรมีมาตรการส่งเสริมการปลูกฝัง เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในสถานศึกษา ให้เกิดเป็นรูปธรรมและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

⁷พระครูหนทวีรวัฒน์ วีระมโ (มีนุสรณ์), "การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสภาราษฎรธรรม 6: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี" วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553), บทคัดย่อ.

3. สร้างความสามัคคีปรองดองกันขึ้นในสถานศึกษา เป็นตัวอย่างของบุคลากรในสถานศึกษา ไม่แบ่งพักแบ่งฝ่าย ร่วมมือร่วมใจกันเป็นหนึ่งเดียว ร่วมแก้ไขปัญหาด้วยกัน และประสานงานให้เป็นระบบ

4. ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยการเสนอปัญหา ความต้องการของแต่ละด้าน แสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกันและกัน ช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ แนะนำทางในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหารเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ จัดหาวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความเต็มใจ นำไปสู่ความสำเร็จของการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษาควรส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดูแลเอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงาน สร้างความสามัคคีกลมเกลียวให้เกิดขึ้น คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เพื่อความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนาสถานศึกษา

4. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้บริหารเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่

5. สถานศึกษาควรส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดี โดยเฉพาะการเคารพซึ่งกันและกัน ผู้น้อยเคารพและให้เกียรติผู้ใหญ่หรือผู้ที่อาวุโสกว่า ผู้ได้บังคับบัญชาให้เกียรติผู้บังคับบัญชา เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสถานศึกษา

6. สถานศึกษาควรสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อแสวงหาความร่วมมือในสถานศึกษาที่เหมาะสม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพในการนำหลักสาราณียธรรม 6 มาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ให้เพิ่มมากขึ้น

2. ควรศึกษาทัศนคติของผู้บริหารเกี่ยวกับการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในแนวทางบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

3. ควรศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมทางพุทธศาสนาข้ออื่นๆ เช่น หลักอิทธิบาท 4 หลักสังคหวัตถุ 4 หลักพรหมวิหาร 4 เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545**, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าไปรษณีย์ ร.ส.พ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. **ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://202.143.131.34/index.php/th/> [5 กรกฎาคม 2558]
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **"ดัชนีชี้วัด: เครื่องมือของการติดตามประเมินผล"**, วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 2542.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559): ฉบับปรับปรุง**, พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด, 2551.
- พระครูนนทวิวัฒน์ วีระมโน (มีนุสรณ์), “การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสาราณียธรรม 6: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)**, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553), บทคัดย่อ.
- Krejcie, Robert V., and Morgan, Daryle W, **Determining Sample Size for Research Activitie**, (Educational and Psychological Measurement, 30 (3), 1970), p. 608.